

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Bezpilota gaisa kuģi (droni)

Publicēts: 02.03.2021.

No 2021. gada tiek piemērots vienots Eiropas Savienības līmeņa regulējums, - [Eiropas Parlamenta un Padomes regula \(ES\) Nr.2018/1139](#) un tās Deleģētās regulas [\(ES\) 2019/945](#) un [2019/947](#).

Prasības dronu ekspluatācijai nacionālajā līmenī nosaka [Likums par aviāciju un 2019. gada 13. augusta Ministru kabineta noteikumi Nr.368 "Kārtība, kādā veicami bezpilota gaisa kuģu un cita veida lidaparātu lidojumi"](#).

Dronu tirgus uzraudzību Latvijas Republikā veic [Patērētāju tiesību aizsardzības centrs](#), savukārt dronu lietošanu/ekspluatāciju uzrauga [Civīlās aviācijas aģentūra](#) (turpmāk – CAA).

Bezpilota gaisa kuģis(turpmāk - drons) ir jebkurš gaisa kuģis, ko ekspluatē vai kas konstruēts autonomai ekspluatācijai vai pilotēšanai no attāluma bez pilota gaisa kuģi, neatkarīgi no tā izmēra, masas konfigurācijas vai kopējās pacelšanās masas.

Juridiska vai fiziska persona, kuras rīcībā ir drons, ar ko tiek veikts lidojums ir uzskatāma par dronu ekspluatantu. Dronu ekspluatantiem (lietotājiem/īpašniekiem) ir jāreģistrējas kā bezpilota gaisa kuģa ekspluatantam portālā: <https://e.caa.lv/>. Savukārt, fiziska persona, kas atbildīga par drona lidojumu drošu vadīšanu, proti manuāli apkalpo lidojuma vadības ierīces vai, ja drons izpilda automātisku lidojumu, pārrauga tā kursu, ir uzskatāma par tālvadības pilotu. Tālvadības pilots un ekspluatants var būt viena un tā pati persona. Plašāka informācija pieejama [šeit](#).

Prasības: Laižot tirgū dronus, ražotāji nodrošina, ka tie ir projektēti un ražoti atbilstoši Regulas (ES) 2019/945 pielikuma 1.-6., 16. un 17. daļā norādītajām prasībām katrai no dronu klasēm, piemēram, dronu klašu marķējums, maksimālā pacelšanās masa, lidojuma ātrums un attālums, dokumentācija un informācija, ar ko jānodrošina drons u.c.

Papildus Regulā (ES) 2019/945 noteiktajām prasībām uz droniem attiecas:

[2016. gada 12. aprīļa noteikumi Nr.208 "Iekārtu elektromagnētiskās saderības noteikumi"](#), ja uz tiem neattiecas sertifikācija saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1139 un tie nav Noteikumu Nr.360 darbības jomā;

[2011. gada 15. februāra Ministru kabineta noteikumi Nr.132 "Rotaļlietu drošuma noteikumi"](#) (turpmāk – Noteikumi Nr.132), ja tie ir rotaļlietas;

[2008. gada 25. marta Ministru kabineta noteikumi Nr.195 "Mašīnu drošības noteikumi"](#)(turpmāk – Noteikumi Nr.195)", ja droni nav rotaļlietas, ciktāl minētās veselības aizsardzības un drošības prasības pēc būtības nav saistītas ar dronu lidojumu drošumu;

[2016. gada 7. jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr.360 "Radioiekārtu atbilstības novērtēšanas, piedāvāšanas tirgū, uzstādīšanas un lietošanas noteikumi"](#) (turpmāk – Noteikumi Nr.360) noteiktās prasības, ja uz tiem neattiecas sertifikācija saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1139 un tos nav paredzēts ekspluatēt tikai ar frekvencēm, kas piešķirtas ar Starptautiskās elektrosakaru savienības Radionoteikumu aizsargātiem aeronavigācijas lietojumiem.

Jebkādas programmatūras atjauninājumus droniem, kas jau ir darīti pieejami tirgū, drīkst veikt tikai tad, ja šādi atjauninājumi neietekmē drona atbilstību.

Sertifikācija Regulas (ES) 2018/1139 izpratnē ir jebkāds veids, kādā saskaņā ar šo regulu, pamatojoties uz attiecīgu novērtējumu, atzīst, ka juridiska vai fiziska persona, ražojums, daļa, neuzstādīta ierīce, bezpilota gaisa kuģa tālvadības ierīce, atbilst šīs regulas un uz tās pamata pieņemto deleģēto un īstenošanas aktu piemērojamajām prasībām, šādā nolūkā izdodot sertifikātu, kas apliecina šādu atbilstību.

Droniem nepieciešamais marķējums un dokumentācija:

CE marķējums;

ražotāja nosaukums un adrese vai citi ražotāja identifikācijas dati, kā arī kontaktpunktu, ko var izmantot saziņai ar ražotāju;

importētāja nosaukums un adresi vai citus importētāja identifikācijas datus, ja tas attiecināms;

identifikācija – tips un unikāls sērijas numurs;

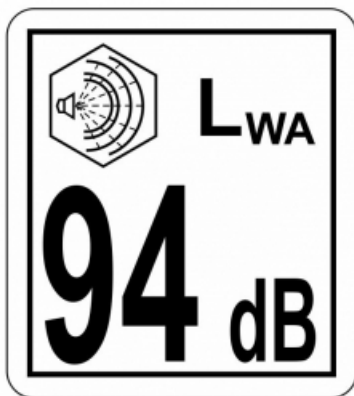
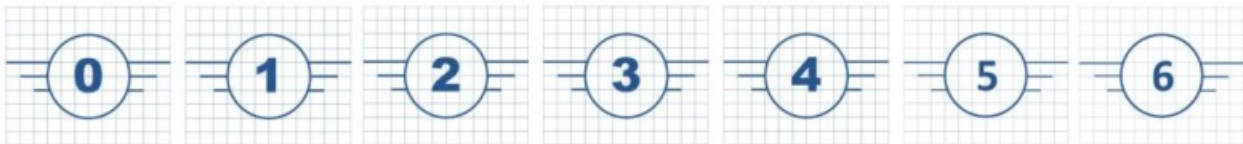
klases identifikācijas marķējums, saskaņā ar Regulu (ES)2019/945, skat. 1. attēlu;

atbilstības deklarācija, kurā ir norādīts unikālais sērijas numurs;

skaņas jaudas marķējums, skat. 2. attēlu;

ražotāja instrukcijas;

informatīvais paziņojums, kuru publicējusi Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra (EASA).

Droni un to lietošana var radīt dažāda veida apdraudējumus:

Drošums – gaisa telpas pārvaldība, sadursmes, radio frekvenču spektrs, mehāniskie riski u.c.;

Drošība – fiziskā un kibernetiskā drošība;

Privātums – personīgais privātums un datu drošība;

Vide – trokšņi, ietekme uz ainavu, akumulatoru ietekme uz vidi, emisijas;

u.c.

Dronu lietošana:

Balstoties uz riskiem bāzēto pieeju, darbības specifiku un ar tiem saistītiem riskiem, bezpilota gaisa kuģu lidojumi tiek iedalīti 3 kategorijās:

Atvērtā	Specifiskā	Sertificētā
Relatīvi zemi riski Klases C0-C4	Paaugstināti riski Klases C5-C6	Riski un prasības, kas pielīdzināmas pilotējamai aviācijai
BGK lietotājam/ekspluatantam jāreģistrējas CAA		
Nav nepieciešama CAA atļauja	Nepieciešama ekspluatācijas atļauja	Pilns sertificēšanas/licencēšanas process
Nav nepieciešama CAA atļauja Max. masa līdz 25 kg, lidojumi tiešā redzamības zonā, max. lidojumu augstums 120 m. Iedaļās apakškategorijās Reģistrācija, tālvadības pilotu pārbaudes.	Nepieciešama CAA atļauja vai standartsceņāriju gadījumā – ekspluatācijas deklarācija. Max. masa virs 25 kg, lidojumi ārpus tiešās redzamības, atļauti kravu pārvadājumi.	Bezpilota gaisa kuģa sertifikācija, ekspluatanta apstiprināšana un pilotu licencēšana. gabarītmēri >3 m, cilvēku transportēšana, bīstamo kravu transportēšana.

Neatkarīgi no kategorijas tiek noteiktas vispārīgas prasības, piemēram, reģistrācija, attālinātā identifikācija u.c. Plašāka informācija pieejama [šeit](#).